კვირა, 17 მაისი 1915 წ. ფასი 10 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

F643

არშაკ ბაბოვი. უჰ, რა უსაქმურები არიან ეგ უპრავის მოსამსახურენი! ჩემგან მაინც აიღონ მაგალითი!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩემი ცოდვები

რას ვერჩოდი ცენზორს?

ცრუ მორწმუნე არა ვარ მგონია, მაგრამ, ამ ბოლო დროს ვხედავ რომ სურდო ინფლუენციით გადამქცა, ინფლუენცია მალარიათ, მალარიის ნიადაგზე ბრონხიტი გამიჩნდა, ბრონხიტმა პლევრიტი გამოიწვია და თუ ექიმებს დაუჯერებ მოსალოდნელია პლევრიტი ტუბერკულეზათ განვითარდეს და მაშასადამე ჩემი ამქვეყნიური არსებობა ხიფათში ჩაავდოს.

რატომ მოხდა ეს? რა არის ამის მიზეზი?

ვფიქრობ, ვფიქრობ და ვერ მივხდარვარ.

ნუ თუ ეს ცოდვების ბრალია?

ათასჯერ გადავავლე თვალი ჩემს განვლილ ცხოვრებას, ავწერ-დაავწერ ყოველი ჩემი სიტყვითი და საქმით ნამოქმედარი და იმ დასკვნამდე მივედი, რომ მრავალგვარ დანაშაულობათა შორის უმეტესი ცენზორის წინაშე მიმძღვის.

—

ის პატარა ჟურნალი, რომელსაც მე ვრედაქტორობდი, კვირაში ერთხელ გამოდიოდა და ათი თაბახის მასალას ძლივს იტევდა.

პეტრე უქმაძე სწორეთ ორშაბათ დილას შემოვიდა ჩემთან და რაღაც ძმიმე, ქაღალდებში შეხვეული, შემოიტანა თან. მცირე მუსაიფის შემდეგ, (რომელიც დილის ექვსი საათიდან ნაშუადღევის ოთხ საათამდე გაგრძელდა) პეტრემ გაშალი ბარგი და ამოიღო ორი რვეული თითოეული ორას-ორასი თაბახი ქაღალდისა. გულმა რაღაცა მიგრძნო და შევატყვე, რომ ფერი მეცვალა.

— ეს ჩემი ნაწარმოებია ბ-ნო ეშმაკო, რომლის გამოქვეყნება გადავსწყვიტე.

— აჰა!

— მაგრამ სათაური ვერ მოვუნახე შესაფერი. მიკვირს ამ სათაურებს როგორ იგონებთ. პირველათ უფრო პატრიოტული სათაური დავაწერე, სახელდობრ:

„სადაც ვშობილვარ კაზარდიელარ,
და მასროდია ისარა,
სად მამა-პაპა მეგულვის
ამბოი კუბოს ფიცარი
ჯახვი და ანჩვი მეუფეს
ხორცი აქვს მარდიანი“.

— ჩინებულია.

— კარგია, მაგრამ ეს სათაური შინაარსს არ უდგება და ჩემმა ცოლმა მირჩია გამომეცვალა. სწორეთ იმისი რჩევით დავაწერე ეს სიტყვები:

„სამშობლო, დედის ძუძუ
არ კაცეულების სხვაზედ,
ორივ ტკბილია ძმობილო
მარჩენის ორთავ თვალზედ“.

— კარგია ესეც, მაგრამ...

— ჰო ვიცი, ვიცი. ეს ია ეკალაძის ლექსია და მის გაზეთს აწერია, მაგრამ ბიძაჩემმა მაინც დამიწუნა. ერთი სიტყვით ათიოდ სათაური მაინც კი მექნება გამოცვლილი და ახლა ისევ უსათაუროდ არის. შინაარსი დღევანდელი ცხოვრებიდან არის აღებული და იმედია დაიბეჭდავ.

— სათაური არაფერია, სულაც უსათაუროდ შეიძლება დაიბეჭდოს, თუ კი ცენზორმა არ დაიჭირა ამ მხრივ მე შემიძლია დახმარების აღმოჩენა, ის ჩემი კარგი ძეგობარი კაცია და თუ მეტის-მეტი მწვავე შინაარსით არ არის შეზავებული მოთხრობა, იმედი მაქვს ნებას დაგვრთავს.

— მასალაც კარგა ხანს გექნებათ. ჰონორარს ჩვენში არც ერთი რედაქცია არ იძლევა მაგრამ, მე მაინც უარს ვამბობ მასზე.

—

ბ-ნი უქმაძე საღამო ხანს წავიდა. დამიბარა, რომ დღეისწორს უთუოდ შემოიელის ამბის გასაგებათ. „ჭირს ადრე უნდა მოშორებოო“ იტყვიან და მეც მაშინვე ჩავუჯექი საქმეს:

„ბობოლურებულ ზღვის მთრთოლვარე ტალღებს მწუხარე სახის კამომეტყველებაში სვლას წყოფილი ძეფიეთ კამოჭარიოდა ბუმბერაზი სხე ცხრა თავიანი გაშეპისა, რომელს.....“

ასე იწყებოდა მოთხრობა პეტრე უქმაძისა. მე მეორე გადავფურცლე მე-65 გვერდი, სადაც ამოვიკითხე:

„შენ შემშინ კაუმაძლრო და ხასხდის მსმენელი. შენი სტოპაქის მოსხენდობა მარტო ოდნენას ფრთით შეიძლება კაცმა კაზოფოს და სახდვარი დასდის მას უძლეველ მადს კაუმაძდრობისსს“.

სალოკი თითო უკვე მზათ იყო და ჩემ წინ მე-177 გვერდი გადაიშალა; იქ ეწერა:

„შენი გუდასთვის მე დავდეგ ბორკელს და რაკორც მეხი დაფიქსიდებ და მთელ სამყარონ, რომელსაც რომ დაყვამონაყვე, დაყამორჩიდებ“.

მე-315 გვერდზე ავტორი სიტყვა-სიტყვით ასე სწერდა:

„სიტოტხდის დედა-ასრი მას სრულებითურ ეპიტნაყვნოდა, როკორც ეოველდვე სკანს მოკდებულდი ჭირ-

ნახული ზეცის განგება და ისე უტქრდა მის ყოთრებას სუკუთარი თვალებით კაშსშკალული“.

მე-513 გვერდზე ბ-ნი პეტრე უქმაძე უფრო რელ იგიოზურ კითხვას არკვევდა:

„ჩვენი სული ცხადია რომ იქით მიედრიკება, სადც დასაბამი ცხოვრებისა სავანეო განსახიერებულა და ედის მის კარდაქმნის ბუნდებულ კარდამოკალვნას“.

რვეულის უკანასკნელ (812) გვერდზე ნათქვამი იყო:

„ამით ვათავებ ამ ხანად მკოთხვედთან ბაასს და ჩვენი ეზრების კარგეულ მიმდინარეობას, რომდის დასაბუოებას შემდეგში არ დგებეურებთ“.

ეოტა გულს მომეფონა, ძმიმეთ ამოვიხვნეშე და რვეულები თაროზე შემოვაწყვე.

—

— ვგონებ ადრე შეგაწუხე, არა? მომებოდიშა ბ-ნი უქმაძე სწორეთ ერთი კვირის შემდეგ დილა ადრიან.

— არა უშავს რა, მე მაინც ადრე ვდგები.

— როგორ არის საქმე?

— საქმე...

— როგორ? ხიფათი ხომ არაფერია მოსალოდნელი?

— მიკვირს თქვენი საქმე ბ-ნო პეტრე! თითქო არ იცოდეთ რა დროსა და რა პირობებში ვცხოვრობთ.

— რა ამბავია, კაცო?

— საშიში რასაკვირველია არაფერია. ხელთნაწერები გადავარჩინე, მაგრამ თქვენ ალბათ თვალყურის დევნებას დაგიწყებენ.

— ვინ, კაცო? რისთვის, რა დამაშავებია?

— კარგი ერთი თუ ხათრი გაქვთ! მე ხომ უცხო არა ვარ. ცენზორს, როცა კითხვა დაიწყო ხელთნაწერისა, თმები პირდაპირ ყალყზე აუდგა და ეს არც გასაკვირია, რაიცა ისე აშკარათ ამბობთ: „ამობოკრებული ზღვის ტალღებში წითელი ძაფივით გამოჭკრთოდაო“ და სხვა. კიდევ ჩემი ხათრი დაიჭირა....

— საქმე ისაა, რომ რამოდენიმეჯერ მკითხა ავტორის ვინაობა.

— ერთი დახედე მაგ...

— როცა მე-65 გვერდზე ამოიკითხა: „შენ შეჭკამ გაუმაძღარო და სისხლის მსმელოო“ პირდაპირ ცხენზე დაიწყებია. მთელი კომიტეტი მოიწვია რჩევისათვის.

— ოჰ ეგ რჯულზე ხელ აღებული! ეგა!...

— თქვენ მის ალაგას უარესს იზამდით, ბ-ნო პეტრე. „შენი გულისთვის მე დავლეწ ბორკილებს და დავიქუხლებო“ გიწერიათ იქ, ვგონებ მე-177 გვერდზე. ამისთვის ხომ ციმბირში აგზავნიან და მე რომ წინასწარ არ მეჩვენებია მისთვის, ოცი წლის კატორღა აუცილებელი იყო.

— რისთვის, კაცო, რისთვის? ეს ხომ მთავრობას არ ეზები და...

— აკი გითხარი, თქვენ შეიძლება სულ სხვა აზრი გქონდათ, მაგრამ იქ ისე გამოდის. ორი აზრი იქ შეუძლებელია.

— ორი სახარება გაუწყია იმასა და ორმა მეწყერმა ჩაიტანა.

— დამშირდა საჩივარს არ დავიწყებო, მაგრამ როცა მე-513 გვერდზე ნაწ: „ჩვენი სული იქით მიედრიკება, სადც დასაბამი ცხოვრებისა სავანედ განსახიერებულაო“ მუხლებზე ხელი დაიკრა და მიწის ფერი დაედო.

— ოო, მიწაშიაც მენახოს იგი მუხლებ მიმტვრეული. განა ვიფიქრებდი ამას!.

— ცოტა ხანს მაინც მოშორდით ამ ქალაქს. თუ ნახევარ წელიწადში არაფერი იქნა, შემდეგ მგონია ადარ გაიხსენებენ. ხელნაწერს ოთახში ნუ გაიჩერებთ. რედაქციაში დავიტოვებდი, მაგრამ მეშინია არ გაგვჩხრიკონ. უმჯობესია თუ დასწვავთ.

— როგორ? უმალ თვალები ამოეწვება იმათ, ვიდრე მე ჩემს ხელნაწერს დავსწვავდე. თქვენ მხოლოდ იმასა გთხოვთ, რომ ჩემს ცოლთან არ წამოგცდეთ არაფერი.

— აბა რასა ბრძანებთ, ხუმრობა საქმე ხომ არ არის.

პეტრე უქმაძემ ამოიდო იღლიაში მისი ხელთნაწერები და ქუჩდღეი სიარულით შინისაკენ გასწია. ჯერ კიდევ კარებში არ იყო გასული რომ,

— უჰ იმათი .....

—

ფრიად უცენზურო სიტყვებით მოიხსენია ბ-ნი ცენზორის ახლო და შორე ნათესავები.

მე მაშინ სიცდილზე არა ვფიქრობდი და ცოდვებსაც არავითარ ყურადღებას არ ვაქცევდი. ღღეს კი, როცა უკანასკნელი საათი ცხვირზეა ჩამოკიდებული, ვნანობ და ვფიქრობ:

— რას ვერჩოდი მე პატივცემულსა და ძვ რფას ცენზორს! რა დაუშავებია მას ჩემთვის, რომ ამდენი მოერი შეკსძნე და ამდენი წყევლა-კრულვა გავუგზავნე.

— ეშმარიტათ შეუძლებელია ცხოვნება ჩემი.

ეშმაკი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დეპეშები.

მისაბაძი მაგალითი!

თელავი. თელავის დიდმა ვაჭრებმა (გაბილოვმა, გარსომ, ვესკიას ბიჭმა, მეთევზე გიორგიმ) მამულის სიყვარულით გატაცებულებმა, რომ ომში წაყვანილთა ოჯახებს მამულები არ გაუფუჭდეთ დაადგინეს ფუთ შაბიაბანში 27 მანეთზე მეტი არ გამოართვან.

ნეიტრალიტეტის დარღვევა

თელავი. ვიღაც უცნობმა მილიციონერმა იერიში მიიტანა ბულვარის წინ გაჩერებულ მეეტლეზე. დაიჭრა ერთი ცხენი. მეეტლემ ნახევარ კილომეტრზე უკან დაიხია.

დამოკიდებულება მწვავდება.

თელავი. საკრებულოს დარბაზში დიპლომატიური სხდომის დროს ცნობილ დათიკოსა და მარტირუზას გერს მცირე შეტაკება მოუხდათ. უკანასკნელი მცირედ გაიკაწრა და მოთავსებულია მარტირუზას საავადმყოფოში. ინცინდენტის გამოკვლევა და შეჩერება კრენდილიჩს მიენდო.

დოლლარა.

დაგვეხმარეთ!

სად. აჯიქაბული. საშიშარი სიცხეები დაიჭირა. ამან გამოიწვია ერთ-ერთ სადგურის უფროსის თანაშემწის უზომო აღფრთოვანება. ის იერიშით მიდის სადგურის უკან მოსეირნე ხალხზე; ამ იერიშების დროს საგრძნობლად დააშავა ერთი მანდილოსანი. საჭიროა თოკი, ან მათრახი. დაგვეხმარეთ!.

მწვანეყვავილელი.

უცნაური სენი.

დ. აბაშა. ადგილობრივ ნოქრებსა და ქარგლებს თვალები დაუსივდათ. მიზეზათ ჟურნალ-გაზეთების კითხვას ასახელებენ. ვაჭრებმა ამის წინააღმდეგ სერიოზული ამხედრება გადასწყვიტეს.

ხულიგანი.

ტიგრან სტეპ. ნეიტრალიტეტს იცავს.

ჭიათურა. ერთი კვირაა, რაც ჩილინგაროვის შავი ქვის სარეცხი ქარხნის ნოქარს, ბ. ტიგრან სტეფანიჩს, მუშებისაგან, გაფიცვის დროს მოპოვებული პირობები არ დაურღვევია. საერთოდ არ გამართლდა ხმები, ვითომც ის აქ მუშების წესიერ მუშაობას ხელს უშლიდეს, არამედ გამოირკვა, რომ ფეხს უშლის. და ძლიერაც.

საათის უკან დახევა.

ჭიათურა. თუ გავრცელებულ ხმებს დავუჯერებთ, კილავართაში ჩილინგაროვის ე. წ. „მეფუთეებს“, ბ. ბ. „ნასტუდენტარ“, აბულაძეს, ქამუშაძეს, თაბაგარს, სხირტლაძეს და კომპანიას, მესამე დღეა, რაც თავის ხელ ქვეითი მუშები მოტყუებით (საათის უკან დაწევით) ზედმეტი არ უმუშავებიათ და არც არავის დათხოვა მოუსურვებიათ, ამის გამო...

ქათმები მაღაროში.

ჭიათურა. უმავთულო ტელეგრაფით იუწყებიან, რომ მუშათა ხელის სიმცირის გამო, 10 მაისიდან მუშები მიიღებიან „უდოქოთ“ და „უქათმოთ“ მაღაროში. უკიდურეს შემთხვევაში დაშვებულია ხაჭაპურის მოტანა.

ლატარია.

ჭიათურა. ერთი კვირაა რაც „მეფუთეებს“ ლატარიაზე ხელის მოწერა არ გაუმართავთ; ამბობენ, ეს არა ჩვეულებრივი მოვლენა, შედეგია დანტვრეული ავეჯეულობის გამოლევისაო.

ჯილდო.

ჭიათურა. საბჭოს კასირი, ბ. ნანეიშვილი წარდგენილ იქნა ეშმაკთა საბჭოში მათრახის კუდზე,*) „ერთგული სამსახურისათვის“, რაც ჯამაგირების უწესრიგო დარიგებაში გამოიხატება... როგორც ამბობენ, ხსენებული ჯილდო მან უკვე მიიღო...

გაეშმაკებული.

*) საჭირო განმარტება.

საპატიო ნიშანი „**მათრახის კუდი**“ არის სულ სამი ხარისხისაა: პირველი, მეორე და მესამე ხარისხისა. ამათში უფრო საპატიო რასაკვირველია **პირველი** ხარისხის ნიშანი ითვლება, რომლის კავალერი ჯერ საქართველოში არავინ გამხდარა. დაბალი წოდება ჯოჯოხეთისა ამ ხარისხის მიღებაზე ტყუილათ იოცნებებს, ვინაიდან იგი დანიშნულია წარჩინებულთათვის.

მეორე ხარისხის ნიშანი „მათრახის კუდისა“ უკვე ათიოდ ქართველსა აქვს დამსახურებული, რომელთაგან ორი ჩარჩია, ორი მემამულე; ოთხი პოლიციელი და ორიც ინტელიგენტი.

„მათრახის კუდი“ მესამე ხარისხისა უმეტეს დემოკრატიულია. ჩვენს სამფლობელოში იგი დაიმსახურა თითქმის ყველამ ვინც საზოგადო ასპარეზზე ფეხი გამოსდგა. უკანასკნელი სტატისტიკის მიხედვით, მათი რიცხვი 50000 აღემატება.

პიროვნებას, რომელსაც წარმოადგენენ აღნიშნულ წარჩინების ნიშნებზე, უნდა ჰქონდეს უტ-

ყუარი მოწმობები, რომ მან **ათ გზის დაარღვია თითოეული მცნება მოსე წინასწარმეტყველისა.** ეს აუცილებელია მხოლოდ პირველი ხარისხის „მათრახის კუდისათვის“ და იცოდეს ყველამ, რომ ამ მხრივ არავითარი შეღავათი არ შეიძლება.

რაიცა შეეხება ბ-ნ ნანეიშვილს, რომელიც მოხსენებულია ქუთაისიდან მოწოდებულ ცნობებში, ჯერ ჯერობით არაფრის თქმა არ შეგვიძლია, ვინაიდან მისი ნამსახურობითი სია ერთობ მცირე და მარტივია.

მომავლისათვის ვაცნობთ ყოველთა, რომ შუამდგომლობის აღძვრა „მათრახის კუდის“ ამა თუ იმ პირის მისაკუთვნებლათ სათანადო წესრიგი უნდა სწარმოებდეს. აქ ყოველივე ფორმალური მხარე დაცულ უნდა იქნას და მხოლოდ მაშინ მიეცემა საქმეს კანონიერი მსვლელობა.

ეშმაკი.

სასტიკი ბრძოლა.

დაბა სუჯუნა. ვ. ნოდიას საეგზამენო იერიში დროებით მინელდა. დაზიანდა მხოლოდ მესამე კორპუსი (იგულისხმეთ განყოფილება). ჩაჭრილთა რიცხვი დიდია. როგორც ამბობენ ბ-ნი ნოდია ამგვარ იერიშებს აგერ მე 25 წელიწადია რაც აწარმოებს და დღეს საგრძნობლათ გაუუმჯობესებია ბრძოლის იარაღები. მოწაფეთადმი გადასროლილი ყუმბარები უმეტეს შემთხვევაში უცხო სიტყვებით არის გატენილი და აზრ-შემხუთველი გავლენა აქვს.

ერიდეთ ებრაელებს.

დ. სუჯუნა. ბ-ნი ნოდია დაბის ქრისტიან მოწაფეთა შორის აგიტაციას ეწევა საღმრთო ომის სასარგებლოთ. მან განიზრახა აუკრძალოს ქრისტიან მოწაფეებს ებრაელ ამხანაგებთან სიარული და მით უმეტეს სურათის ღებვა.

კეტი.

საქმე ტელეფონთან.

(ეძღვნი ნ. გოცირიძეს).

— ამა, ბარიშნა-ჯან! Эта ви? Зрасти, какъ паживаишь душа мой? какъ твой здоровія?... Что желаимъ?.. Сичасъ, сичасъ душа мой!.. Дай ради Бохъ мнѣ телепонъ на мой таварищъ Гико Саркисичъ, толки паскарей пажалуста, очинъ болшой дѣла естъ—риба хочимъ кушатъ!.. Что!.. Ни знаишь Гико Саркисичъ?.. Что ти гаваришь, баришна-ჯან!.. Гико эта пери рибной таргавецъ! Ти разви ево ни знаишь?.. А, номеръ хочишь!!! Наштo тибе номеръ!.. Ва не сердисъ да, сичасъ гаваримъ, сичасъ! Триста трицитъ осимъ! Паскарей давай да!..

გიქო, შენა ხარ, ბიჭო! ვა, ძლივს არ გიპოვე! ეს ვიღაც ბარიშნა იყო, მებნევა გიქოს ვერ ვიცნობო! ტო ყურუმსაღ, ვფიქრობ, გიქუს არ იცნობ მაშ ვიღას იცნობ მეთქი. სინამ შენი ტელეფონის ნომერი არ უთხარი, არ დამალაპარაკა შენთან!.. ვირზე შეჯდა, რაღა!.. სხვა, როგორა ხარ გიქო-ჯან წუხანდელის შემდეგ? ვააჰ! როგორ გავიჭყიპვეთ და!!! ი დალოცვილ მიკიჩას რა ღვინო აქვს და! კაცო, როგორ დამარეტიანა! სახლში ისე მოველ, რომ ვერა გავიგე რა. დღეს დილას გამამეღვიძა. ვხედავ, სადა ვარ, კაცო! თურმე შევსულვარ საქათმეში და იქ არ მომისვენია! ქათმები შიშისაგან სადოხტურონი გახდენ! შენც კარგად იცი ჩემი ხვრინვა: რომ არ დამიძყია ფაფის ქვაბივით თუხთუხი, შიშით გულები დახეთქიათ. ეს არაფერი მაგრამ, გიქო-ჯან, საღამოზე რომ არ ამოიარო, თუ ძმა ხარ, ორი-სამი გირვანქა ცოცხალი თევზი წამოიღე ჩვენსა: ამაღამ სტუმრად მეწვევიან ჩვენი მიკიჩა, სერგო, კარაპეტა და გარასიმე, შენც რაღა ხვეწნა გინდა, დარჩები რაღა. ერთი ლაზათიანად ვიქეიფოთ. ისეთი ღვინო მიყიდნია, რომ მზეს ეუბნება: მზეო, შენ ჩადი და შენს მაგივრად მე ამოვალ და გავაშუქებო... ჰა!.. ნუ გეშინია გიქო-ჯან, სახლში ბიჭს გავაყოლებ და ჩემსავით საქათმეში კი არ ამოჰყოფ თავსა, პირდაპირ შენს შუშანიკს ჩაუგორდები ლოგინში...

გუგული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქართველ მოღვაწეთა გუნდიდან.*)

მოღვაწე ქალი დარეჯან ყველიპარიაშვილისა)**

ჩვენ მუდამ იმ აზრისა ვიყავით და ბ-ნი გომართელის წერილმა ეუონ. „განათლების“ მეოთხე ნომერში მთავარებულმა საბოლოოდ დაგვარწმუნა იმაში, რომ: ადამიანს თავისი ბედი სწორედ შებდას ძალაზე აწერია. (თუ რასაკვირველია შებლა მისთვის ჯერ-ჯერობით არავის გაუტეხია).

და განა მარტო ივ. გომართელის საყურადღებო წერილი?

მთელი ცხოვრება დარეჯან ღრუტუნაძისა (შემდგომად ყველიპარიაშვილისა) აშკარა საბუთია ამგვარი შეხედულობისა.

ჯერ კიდევ ოთხი წლის აღათის, (ცხონებულ ბებიას დარეჯანისას თამაშის დროს ისე მოსწონებოდა ზაქარია, რომ გულახდით ეთქვა თავისი უფროსი (ნ წლ.) პოდრუგის თეკლესათვის:

— ნეტავი ისეთი ბედნიერი ვიქნებოდე, რომ ზაქარია ღრუტუნაძის ცოლი გავხდებოდეო.

და, როცა ეს წინასწარ, უზენაესის წესით განზრახული სურვილი აუხდა ბედნიერ აღათის, მუდამ მოიგონებდა ხოლმე ამ, ბავშობის დროინდელ ნატვრას, როცა კი შემთხვევა თეკლესთან შეჩერდა მას.

აღათისა და ზაქარიას ბალე შეეძინათ ვაკი ვარლამი, რომელმაც აკვნიდანვე მოჰკრა თვალი სანახავად მოსული შორეული ნათესავის ძუძუ მწოვარა ქალს ციბუს. ვარლამს დედისთვის არ გაუმხელია პატარა ციბუსადმი გულში ჩაკრილი სიყვარული, მაგრამ, როცა იმავე ბედის წერის ბრმა ხელმა ისინი მოულოდნელათ შეჭყარა წიფლის გორის ხატობაში, უკვე საქმე გათავდა.

სწორეთ ჯვარის წერიდან მეცხრე წელიწადს შეეძინა ვარლამ ღრუტუნაძეს პატარა დარეჯანი. ის აკვანშიაც იმდენათ ლაძაზი და მიმზიდველი იყო, რომ „კაცია ადამიანის“ კითხვით გატაცებულ ნათლია ნიკოს, არ შეეძლო მისთვის დარეჯანი არ ეწოდებინა.

რაკი ნათლია გარდაეცვალა, დარეჯანმა მეტი თავისუფლება იგრძნო და, როცა კი სახელგზე ლაპარაკი ჩამოვარდებოდა. ის მაშინვე მოიგონებდა ძვირფას ნიკოს და იტყოდა:

— სახელი წიგნიდან არასოდეს არ უნდა დაარქვა კაცმა ნათლია ჩემაც პირდაპირ შეშლილი იყო „ვეფხვის ტყაოსნის“ კითხვაზე და ნესტან დარეჯანს პირდაპირ ალმერთებდა.

ამ სახელის წარმოთქმაში დარეჯანს ყველა შეატყობდა ეშმაკობას. ს-ტყვა „ნესტანს“ იგი ყოველთვის ჩქარა და ჩუმათ იტყოდა, ხოლო „დარეჯანს“ ხმა მაღლა და მკფიოდ ხოლმე. მაგრამ აბა ვის მოატყუებდა ამით. პირში არავინ ელაპარაკებოდა, თორემ გულში ყველანი ერთსა და იმავეს ფიქრობდნ:

— გვატყუილე, გვატყუილე, ფიცი გვწამს, მაგრამ ბოლო გვაკვირვებსო.

როცა დარეჯანმა ფეხი აიდგა (და ეს მოხდა მესამე თვეზე) მყისვე გაეშურა მარწყვის მოსაკრეფათ სოფ. ხრიკიანის დასწვრივ მთის ფერდობზე. გზა მეტის-მეტად ოღრო-ჩოღრო და საშიში იყო. მაგრამ დარეჯანი ახლდენ მისივე ხნისა და ზოგიერ უფროსი ქალ-ვაჟნი, რომელთა შორის ერია სოფ. ხრიკიანში საგარაკოთ მისულ ვარდენ ყველიპარიაშვილის ვაჟი ლევანი, უკვე ცხრა თვისა და სამი კვირის ყმაწვილი. მართალია არც ლევანს და მით უმეტეს არც დარეჯანს ლაპარაკი ჯერ არ შეეძლოთ, მაგრამ სიყვარული უსიტყვო გრძნობაა და ახალგაზრდა დარეჯანიც ლევანთან ერთად თუნდაც ჯოჯოხეთის საშინელებას არ შეუდრკებოდა.

დღესაც ლევანი მცველ ანგელოზათ თან ახლდა პატარა დარეჯანს; ყოველს მის ფეხის გადადგმას თვალს ადევნებდა და გულწრფელად ინაგებდა როგორ მოქცეულიყო. როცა ბავშვების ბრბო დანიშნულ ადგილს მიუახლოვდა და ის-ის იყო მარწყვის კრეფას შესდგომოდა, ბუჩქიდან გამოხტა შეშინებული თხა და წვერების ცანცარით გამოეშურა დარეჯანისაკენ. ლევანის შორს მჭვრეტელმა თვალმა ეს მყისვე შენიშნა და შესძახა:

— ხა-ხა-ფი-ღუუ ბუ-ბუ..

მოხრდილთა ენაზე ეს ნიშნავს: — დარეჯან, ერიდე ცოფიანი თხა მორბის და მოსალოდნელია დიდი უბედურებაო. დარეჯანმა, რასაკვირველია იგრძნო მომენტის სისაშინელე და წაიკაცა, (რომ თხისათვის გზა მიეცა). როცა საფრთხე თავიდან

*) ჩვენში ერთად ერთი ქართული ეუონალი არსებობს, რომელმაც ყურადღება მიაქცია ყოველი დარგის მოღვაწეთ. პირველ ყოვლისა შეეხო სოფლის მოღვაწე მასწავლებელთ, ახლა კი ბ-ნი ივანე გომართელის მადლიანი კალამი შეუდგა ქართველ მოღვაწე ქალთა ნამსახურობის შედგენას. ჩვენ არ ვეთანხმებით ბ-ნ გომართელს მხოლოდ ერთში: ავტორი ანაწერებს ქართველობას ქალებად და კაცებად. ეს კი გამოიწვევს სქესობრივ შეფლს, რაიც მეტად მავნებელია დღევანდელ პირობებში. ესეც არ იყოს ახლანდელ პირობებში ერთობ ძნელი ამოცანია, თუ ვინ არის ქალი და ვინ კაცი, ვინ ცოლი და ვინ ქმარი.

**) დარეჯანის მოღვაწეობით ჩვენ იმიტომ ვიწყებთ ამ წერილებს, რომ მისი მამიდაშვილის მაჭლის ლუარსაბ ბეგიძის ბიოგრაფიის შედგენის დროს ხელში ჩავვიგარდა ფრიად საყურადღებო ცნობანი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აცდენილ იქმნა, დარეჯანმა გრძნობით შეხედა ლევანს და გულში გაივლო:

— ნეტავი ლევანი ჩემი ქმარი იყოსო.

რასაკვირველია ამისი საბუთები ლუარსაბ ბეგიძის წერილებში არ აღმოჩენილა და არც შეიძლება აღმოჩენილიყო, ვინაიდან იმ დროს დარეჯანი სამი თვისა იყო, ხოლო ლევანი ცხრა თვისა და არა თუ წერა, ლაპარაკიც არ იცოდენ. რაც შეეხება გულში გავლებას, ეს უკვე აშკარაა, რადგან სხვაფრივ არ შეიძლება ყოფილიყო.

—

ისეთი საზოგადო მოღვაწის ცხოვრების აღწერის დროს, როგორიც ქ-ნი დარეჯანია, ყოველივე წვრილმანს დაუფასებელი მნიშვნელობა აქვს და შეიძლება ვისმესთვის ეგ სრულიად მოსაწყენი იყოს, მაგრამ ჩვენ ხომ მკითხველებისათვის არა ვწერთ აძას?

ჩვენ, როგორც ბ-ნ ივ. გომართელს, გვაინტერესებს მხოლოდ სიზოგადოებრივი ინტერესი. ამას ყველა დაკვირვებული მკითხველი ნათლათ დაინახავს და შეიძლება რამოდენიმეთ გაჭიანურებულმა წვრილმანებმა ჩვენი დაუფასებელი მოღვაწე ქალის დარეჯანის ცხოვრებიდან, ახლა გააბრაზოს მკითხველი, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს იგი მადლიერი დაგვრჩება.

(შემდეგი იქნება)

მორიელი.

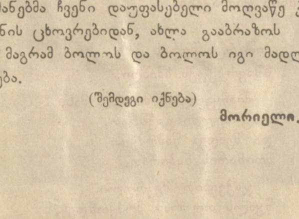

უცხო ენა

(იმერული სცენა)

— აბა, ჩემო გოგია. ეს არი ახლა მევიტანე გაზეთი. თლა ცხელია! აბა ერთი ჩააჩხრიალე. ამ „იაენობის“ ამბავი გაგვაგებიე.

— კი ჩემო ალექსი. შე კაცო მაგაზე ადვილი რაღაა, კაცს სამინისტრო შკოლა გამითავებია, პოვრობაში გავზდილვარ და მაგას რავა ვერ წევიკითხავ.

— აბა შენ იცი!.. სერაფიონ, ბოშო, დაანებე თავი თერაპონთან მასლაათს, ყური დოუგდე გაზეთს. სიკოია, რავა ბოვშივით ბლუაძუნობ, დეეტიე შენს ტყავში. აბა დეიწყე ჩემო გოგია ომის ამბავი.

— „ომის ამბები“. „უკანასკნელი ცნობით იტალია და რუმინია იცავენ ნეიტრალიტეტს“.

— უყურებ, ბოშო! ჰაი გიდი იტალია, მარჯვე ქვეყანაა. მეიცა ჩემო გოგია, ყველა კაი, მარა ეს ნეიტა-ტრალიტი რა ეშმაკია?

— ნეიტრალიტეტი გახლავს ჩემო სერაპიონ... ჰო და იმაზე გავჩერდი! „გერმანიის ჯარისაგან საფრანგეთის საზღვრის გადალახვა დემონსტრაციათ ჩაითვლება და დიდი მნიშვნელობა არაფერი ექნება, რადგან ტევტონთა კორპუსები დიდი ხნის ოპერაციებისთვინ არ არიან მომზადებულნი.

— უყურებ შენ, სუდშიაც ქე გადოუტანიათ საქმე. „აპელაციები“ გოუკეთებიათ, დემონსტრაცია და კორპუსები ალბად მოწმედ ეყოლებათ დასახული...

— გოგია ბოშო! ერთი ამიხსენი, რა ენაზე სწერენ მაგი გაზეთს? ვაი თუ ბერძნული იყოს ან თათრული.

— რას ამბობ, სიკოია, აგი ნამდვილი, სწორი ქართული ენაა.

— ბოშო და, რავარი ქართულია აგი, რაცხა ნეტალიტი, დემასტრია, აპელაცია, კორფუზი? სერაფინო, გაზეთს რომ ყიდულობ იმ სტანციაზე, კარგათ უთხარი ქართული გაზეთი მინდათქვა, თვარა, ა კაცო, ოფლში გევიწურე მაგი ქაჯური სიტყვებით.

გუგული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი მეეტლეები

მოსალოდნელი ბირჟა თფილისის ქალაქისა.

შარადა

მარცვალი პირველი
ტყეში ძირს აგდია,
ხის არის ნაყოფი,
ღორს ძლიერ არგია.
მხოლოდ ჯერ მოსტეხეთ
მას კბილი პირველი
(ღორზე რომ აშხედრდეთ,
იმას არც კი ველი)
და ნაშთის იყავით
თქვენ ხელში მჭირველი.

ეხლა კი თეატრში
წამომყვეთ, განახოთ:
არც ფარსი იქნება,
არც დრამათ დასახოთ,
არც თუ ვოდევილი,
არც თუ კომედია,
არც შარჟის სცენყოფა,
არცა ტრაგედია;
იქ სმენას დაგიტკბობსთ
მუსიკა დიადი,
ვითარცა მეტის მეტ
მშიერ კუჭს ხმიადი.

მიაწყვეთ ის მთლად მას,
რაც ხელში გიჭირათ,
და შემდეგ წამომყევ
მდინარის ნაპირათ.

ჯაჭვებით შეკრული
წყალს თუ რამ მოჰქონდეს,
სანახავ სურათად
იქნებ არც მოგწონდეს,
მაგრამ ხის მასალა
ჩვენ ასე ჩამოგვდის...
ეხლა კი შარადას
ის ყოფნის ბოლომდის.

მიაწყვეთ სრულათ მას,
რაც ხელში გეჭირათ,
და თუ ვერ ახსენით,
ხომ ყოფა გეტირათ!

დღეს ყველგან კარგია
იმისი აგება,
თუ ხალხსა ჭკუა აქვს
და საქმის გაგება.
თორემა ჩარჩებმა
გაივსეს ქესები,

არც შველის შარადა,
არც ტკბილი ლექსები!..

—

შარადის წყობაში
კოლოა პირველი,
„მათრახის“ ამ დარგის
ტაძარში მწირველი,
და ამ ჩემ შარადას
იგი რომ იხილავს,
ფრთები თუ არა აქვს,
წვერს ჩამოიქილავს:
გაწყრება, ვით მღვდელზე
სხვა მღვდელი ნაკურთხი,
სადავო როცაა
მათ შორის საკურთხი.
მაგრამ რა? სწყრებოდეს
კოლო და ბზუოდეს!..
კარგი არც ისაა,
მარტო ის სტყუოდეს!..

ონისიმე.

გაჯავრებული პეტრუზა.

დღევანდელი სიცოცხლე ჭიან ვაშლათ აღარა ღირს ქრისტეს მადლმა! ადამიანო, კაცმა ხმა როგორ არ ამოიღოს, ამისთანა ცეცხლი გინახავთ! დუქნის ბიჭს ვერ გაუჯავრდები ისე რომ აპეკუნი არ გამოუჩნდნენ. სიტყვაზე მუშტარი რომ ჩამივარდეს და ერთი ორი გროშის მოგება მინდოდეს, არავინ მანებებს. ხმა მაღლა ვერ დამილაპარაკნია. ერთი სიტყვით ისე ვერაფერი ვერ მიქნია, რომ ამ მჯღაბნელებმა არ გაიგონ! ნეტავ მართალი მაინც დაწერონ, ჯანდაბას იმათი თავი. ქინძისთავის ტოლა საქმეს ვირისტოლას გახდიან და ისე მოჰფენენ ქვეყნიერობაზე! იძახიან კორისპონდინტი ვართო. ძალიან გრძელ სახელს კი ირქმევენ, მაგრამ თავში ჩა! სემიჭკაში კიდევ დიდი გულია, ვინამ ამათ თავში. კაცო, გეგონება სიშჩიკებიაო, ისე დადიან დუქან-დუქან! თუ რამეს მოჰკრეს ყური ხელათ ტვინის ვასპალენია მოუვათ და ვინ იცის რას არ დასწერენ! გამიწყრა სურფგეურქის მადლი და ამას წინათ ერთ პირშავს ჩემი სეკრეტნი სლუჩიები არ უამბე! მერე ძმა კაცი იყო, ის ღვთისგან შაჩვენებული ისა. რას ვიფიქრებდი თუ შარაზე გამამიტანდა! კაცს შეხედო გეგონება მედიცინსკის პრაფეცორიაო და რა ვიცოდი თუ თავში ბზე ეყრებოდა! მეც ვირი ვარ, რომ ყველაფერი ტოჭი-ტოჭი უამბე არა, ვინ მაძალებდა! ამდგარა იმასაც და ეს ჩემი ნაამბობი მათრახში არ დაუწერია!!! დაუწერია, მაგრამ რა ნაირათ! ნეტა ნახევარი მართალი იყოს ვინ პირძაღლი რამეს იტყოდა. საქვეყნოთ თავი მამჭრა რაღა იმ შაჩვენებულმა! მთელი ბაზარი ჩემზე ლაპარაკობს: „პეტრუზ, ეს რა ოინები მოგსვლიაო!“ ნამდვილი ბაზრის მაიმუნი გამხადა რაღა! ჯერ ისეც თვალები სცვივათ ჩემს მეზობლებს, რომ ერთ ლუკმა პურსა ვჭამ და ეხლა ხომ ადგომა გაუთენდათ რაღა! მაიტანენ იმ „მათრახის“ გაზეთს და ზედ ჩემი დუქნის წინ კითხულობენ, მითომ ჩემ გასაჯავრებლათ რაღა! კაცო, თუ დამწერს ჭკვა არა ჰქონდა, ეს ხალხი რაღამ გადარია რომ ასე უხარიანთ! ისეთ ამბავში არიან თითქოს ბაირამიაო. იძახიან ლედახტორი ჭკვიანი კაციაო. არა, ჭკვიანი რომ იყოს, ამისთანა პუსტიაკ ამბავს გაზეთში გაუშვებდა! ეხ, რაღა ბევრი გავაგძელო, რაც დამწერია ის ლედახტორი. ერთი იმისი დამბეჭდავი უნდა ვნახო სადმე რომ ქრისტიანული მასაჟი გაუკეთო, მაგრამ სად! გელაპარაკებით ჩემ დუქანში ვაჭრობის ნებას აღარ მაძლევენ რაღა! ეს მუშტარს დვაინოი გადაახდევინეო, ეს წონაში მოჰპარეო, ეს სასწორშიო. ერთი სიტყვით ტაინი პოლიციაზე უარესები არიან, უფლის მადლმა. ადამიანო, რა დიდი საქმეა რომ ამ კრიზისის დროს კაცმა არშინში ჩარექი აუსვას და გირვანქაში ჩეთვერი! რათა ძმაო, ყველაფერი ანგარიშითაა. რაც ხელსაყრელია იმას ვიზამ, რაც არ მომეწონება და არ მინდა. ამ ათი წლის წინათ, აი ბუნტები რომ იყო მაშინ ხომ კაცის სიკვდილი სამი კაპეიკი იყო. მეც შამეშინდა. ვიფიქრე არავინ მამკლას მეთქი და პახარონი კასაში ჩავეწერე მეკა და ჩემი სირანუშაც. ვსთქვი თუ გაუწყრათ სურფ სარკისი და მამკლეს, ეს ფული ხომ ჩემ ოჯახობას დარჩება მეთქი. გავიხედე მამდის პავესტკა: „პრისილაიტე დვა

რუბლი პედესიატ კაპეიკო, ზა ვას ი ზა ვაში ქვენაო“. გაუგზავნე რას ვიზამდი მეორე კვირას კიდევ ისე, მესამეს, მეოთხეს და ერთი სიტვით ორი სამი წელიწადი თითქმის ყოველ კვირა ვიხდიდი. ვიფიქრე მე თუ ასე პასტაიანათ დვა პედესიატ უგზანე დუქნის ბარაქა გამამელევა მეთქი. ავდექი და ამოვევხიკე კასიდან მეცა და სირანუშაც. გორში საწყალი მამიჩემის საფლავი ისე დატკეპნილია, გეგონება მასტავოის ტრამბოვკა დაურტყამთო. იმისთვის ქვა ვერ დამიდვია და მე აქ სხვისი მკვდრები ვმარხო! შავხედე ხელს არ მაძლევდა და თავი დავანებე კასას. ანგარიშითაა, ძმაო, ყველაფერი. მე როგორც ხელს მამცემს ისე გავყიდი საქონელს და ისე მოვიქცევი. არა, ვის რა დავა აქვს ჩემთან. არა, ჩასაწერი და სამათრახო რა მაქ, მაგრამ კაცს რო საქმე შამაელევა და ტვინის ქავილი აუტყდება კლაოზნიკობას უნდა მიჰყოს ხელი. ახლა მემუ-მ ქრება თუ „მათრახის“ კარიკატურწკი კარტიჭკაში უნდა დაგხატოვო. ვიცი ეხლა გამიკეთებს ხუთ არშინიან ფეხებს, სამ საჟნიან ცხვირს და ვინ იცის იქნება თავიც ვირისა გამამაბას. დამხატოს, მაგრამ მერე ბაზარში გამოვლა აღარ უნდა! ჩემს დუქნის წინ ტროტროზე რომ გამოივლის, იცი რას უზამ! როგორც სატიკჭორე თხას, ისე ამოვიღებ, ისე პეტრუზას სიყმესა ჰქონდეს შველა. დამაცადოს!

გოგია.

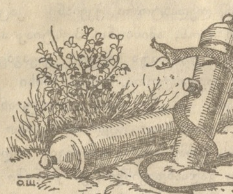

მოხსენება

სამეგრელოდან.

ბიძია ეშმაკო! პირველი ჩემი წერილით, ფრიად სასიამოვნო ამბავი უნდა გაუწყო, სამეგრელოდან ან უკეთ ვსთქვა ჯოჯოხეთიდან. სამეგრელოში შიმშილობა აღარ არის. თქვენი მონა, მათი დავალებით ვაცხადებ, რომ მეგრელებს განსაკუთრებით ზუგ. მაზრას, დახმარება აღარ ესაჭიროება. ასე რომ მეგრელებს, შიმშილობის წინააღმდეგ ახალი საკვები გამოუგონიათ — **ტყემალი**. მას ისე ეტანებიან, როგორც რაჭველები ხაშს.

მართალია ავდარია, არც სათესლე სიმინდი მოიპოვება, მაგრამ ამის შუამდგომლად ზუგდიდის მაზრიდან, სოფლიდან ორ-ორი სული, სულ 60 სული ცხვარია გაგზავნილი ილორის ეკლესიაში. ისინი უკვე წარუდგენ წმინდა გიორგის და დიდი პატივითაც მიუღია. თან ადმინისტრაციის წინაშე, შესაფერი შუამდგომლობა აღუძრავს. მთავრობა შეპირდა თურმე ავდრის შესახებ შესაფერი ზომების მიღებას, ხოლო, სათესლე სიმინდის ფასის სახით ოჯახს 3—3 მან. დაურიგებს, თუ კი ისინი, გლეხები, ამ ფულით ხუცის „დრამის ფულს“ გადაიხდიან.

 დ. ზუგდიდში ეშმაკის მობილიზაციის გამოცხადების შემდეგ, „მამულიშვილთა ლეგიონები „გუცას“ და „ლალის“ სისტემის წითელ ბოლოკით არიან შეიარაღებულნი. საშიშოა.

პროვინციელი ჭინკა.

—

(აბაშის მხარე)

ჩვენი ეშმაკთა ჯარი მდინარე აბაშას მიადგა. 3 დღის გენერალური ბრძოლისა და ჩვენ მიერ ვირებით დესანტის გადასხმამ კვათანის კუნძულზე, მტრის ჯარზე, თავზარდამცემი პანიკა გამოიწვია. მეორე დღეს, 10 აპრილს, მცირე დანაკლისით მდინარის გადალახვა შევსძელით და ქალაქ აბაშის ციხე სიმაგრეებს შევესიეთ. შეიქნა უმაგალითო სისხლის ღვრა. მრავალ დაწესებულებებიდან ფრაპნარდის და ბაქარის ძლიერი აფეთქება მოისმა, რამაც ჩვენი მრავალი ჯარის კაცი იმსხვერპლა. ღამით შევამჩნიეთ მღ. თედორაძე ჰაეროპლანით თავს დაგვტრიალებდა და დრამის ფულებზე გაბრაზებული. ამოხოცვას გვპირობდა, მაგრამ მამა თედორაძე ჩვენ მიერ გასროლილ სიმინდის შრაპნელით ძირს დაეცა და სული განუტევა. მეორე დღეს მტრის მარჯვენა ფრთაში შევამჩნიეთ ადგილობრივი რკინის გზის მოლარე და მყისვე აუტეხეთ სროლა. მიუხედავათ მის მიერ ზედმეტ ორკაპიკიან და შაურიანების სროლისა, ვსძლიეთ და ხელთ ვიგდეთ. 21 იპრილს მტრის მთავარ სარდალი „ივან ზახა. რიჩი“ მოვამწყდიეთ ერთ მთავარ-ციხეში, სიდანაც გვინდოდა ცოცხლათ ჩაგვეგდო ხელში და წმინდა მარხვის დარღვევისათვის დიდხანს გვეწამებია, მაგრამ რაღაც უცნაური ღალატისათვის, ერთმა მისმა შტაბის უფროსმა სანამ ციხეში შევიჭრებოდით, ახლათ გამოგონილ სამხედრო იარაღით 70 მაგარი წიხლით და ათიათასჯერ სახელმწიფოთა კონვენციის მიერ უარყოფილი და უსაშინელესი იირაღით

ოცხით, ისე მოზილა, რომ გარდა ერთათ ერთი სალაპარაკო ორგანოისა, ყველ აფერი მკვდარი აღმოაჩნდა. ასე რომ ივან ზახარიჩი, როგორც საუკეთესო ქადაგი, ძევს ერთ ადგილზე და განუწყეტლივ ლაპარაკოშს მომავალზე 22 აპრილს ჩვენმა ჯარმა წინ წაიწია და მტრის თხრილები დაიჭირა. შუადღისას მეკუბოეთა რაზმს დაესხა ჩვენი ჯარი. მოისმა საზარელი კუბოებთა სროლის ხმა, დავანგრიეთ მეკუბოეთა 75 სახელოსნო, ტყვეთ ჩავიგდეთ 500 მეკუბოვე. დავანგრიეთ 10 ფურნე, ოცი სამიკიტნო, 30 ფარული სათამაშოები. საღამო დროს სროლა აგვიტეხეს ფოსტის მახლობლათ, გამუდრებით გვიშენდნენ. **ხლუსტებს**, ტუზებს, ათიანებს, ორიანებს და კამათლებს

ჩვენი ჯარის დაუღალავმა ენერგიამ, ეს სიმაგრეც აიღო. ხელთ იგდო 17 ფრაპისტი, 20 ბაქარისტი, 30 ნარდისტი, 10 კონჩინისტი, და მრავალი სხვა.

23 აპრილს ადგილობრივ კულტურულ დაწესებულებაზე, მივიტანეთ იერიში. დიდი ზიანი მოგვაყენა ადგილობრივ სამკითხველოის ჟურნალ-გაზეთებმა, რომელნიც უზარმაზარი კეტებითა და ბოქლომებით აღმოჩნდენ შეიარაღებული. სხვათა შორის ერთ ჩვენ კორპუსთა კომანდერს შიგ შუბლში მოხვდა და ქკუა მიწაზე დაინთხა. კოოპერატივი კი დროზე დაუცლიათ და საქონელი, როგორც გადმოგვცეს ტყვეებმა, პ. ვას. და ია. ერთად ინახება. ვცდილობთ ისინიც ჩავიგდოთ ხელში.

სათარხანი.

—

ს. ჭაგანიდან.*) (ნარდი-ბალქო).

ბატონო ჩვენო ეშმაკო,
გთხოვთ, რომ წამომყვეთ ჭაგანში;
აქ ნამეტნავათ იციან
„ნარდ-ბალქოს“ კაი თამაში.
მეც მიტომ გეხვეწებით
თქვენი მწვავე მათრახითა,
უცხუნო კარგად იგენსა
ვინც მხიარულობს „ბალქო-ნარდითა“.
სწორეთ მივიდეთ იმ დროსა,
როცა უჯდესკენ „ნარდ-კარტსა“,
მე რომ გითითო ეშმაკო
უცხუნე მაგრად იმასა...
გვყავს ერთი „მასწავლებელი“
უყვარს ხანდახან „კონჩინა“,
უცხუნე მარდად იმასა
რომ სიმწარისგან მირბოდეს შინა,
კიდე გვყავს რამოდენიმე,
ნარდ-ბალქოს კაი მოხელე,
ყველას იმ დღეს ვერ მოვასწრებთ
გადავდოთ ისევ ხვალე.
ჯავერიოთ და უცხუნოთ
დალოცვილი მაგ მათრახი,
თუ ახდნესკენ, გაოცდესკენ
ჩაუკუბოთ პირს ბალახი.
ეხლა სალამი შენდა ეშმაკო
კარგზე კარგია მაგი მათრახი,
თუ ხელ მეორეთ დაიწყონ
ქე გაქვს მწ ავე გასალახი...

შევარდენი.

*) იბეჭდება უცვლელათ, რამეთუ გვსურს ავტორისა ენა, როგორც სრული გამომხატველი ჭაგნური კილოკავისა, შეენახოს ქართველ ლინგვისტებს.

იყიდება გასული წლების ჟურნალები:

1) „ეშმაკის მათრახი“ 1907 წ. 13 ნომერი 1 მ. 30 კ.

2) „ეშმ. მათრახი“ 1908 -1909 წ.წ. თითო წიგნი 34 ნომერი 2 მ 50 კ., ორივე წიგნი მშვენიერი ყდით ღირება—6 მან.

3) „მათრახი“ 1910 წლის 34 ნომერი—2 მ. 50 კ.

4) „ალმანახები“ 1909 წლის 10 ნომერი—50 კ.

პროვინციაში მსურველთ გაეგზავნება ჩვენის ხარჯით ვინც წინდა წინ გამოგზავნის ფულს ან ფასდადებით გაიწერს.

ადრესი: Тифлисъ, Типографія Шрома, Теофилу Болквадзе.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ინტერვიუ

მგოსან ღვანკითელთან.

ვიცი, რომ ქვეყნად ავყია ხალხი ლეგიონია. ისიც ვიცი, რომ მათი მიზანი, ბედკრულ საქართველოს საუკეთესო შვილთა პოპულიარობის ?ამიაბრუება.. ისიც კარგად ვიცი, რომ ამ პირშავმა ხალხმა ბევრ სასიკეთოლო მოღვაწეს გაუთხარეს სიცოცხლითვე სამარე.

ხოლო, თუ ეს უმადურნი შვილნი საქართველოისა არც ჩვენ სიამაყეს, მგოსან **ღვანკითელს** დაინდობენ, და ისეთ ქორს გაავრცელებენ, როგორც მაგალითად მისი (ნობილი ლექსის*) რამოდენიმე ათასი ცალის კონდუქტორებისთვის გადაცემა, სადღურებში თითო შაურად გასაიმასყნებლათ, მითა ყმში ვერ ვიფიქრებდი.

მართალია, მე ცოდვილსაც ქე დამებადა ცოტა ეჭვი, როდესაც ჩემი თვალით ვიხილე ამ ლექსებით მოვაკრე გვამი, მაგრამ მომაგონდა თუ არა საყვარელ მგოსნის გულმავიწყობა, მყისვე ეჭვი გამიქრა.

დიახ, მომაგონდა რომ ერთხელ ბრწყინვალე მგოსანმა სადგურ კერარიდან საჩხერეში მოგზაურობის დროს, გულმავიწყობა გაუფრთხილებლობით მატარებელში 14 **მოქმედებიანი დრამატიული პოემა დაჰკარგა****) **რომელთანაც შედარებით თურმე რა იყო არჩილიანი**?!

მომაგონდა კიდევ რომ ერთხელ ქართულ პოეზიის სიწმინდემ და სიდიდემ საკუთარ ლექსის ნაცვლად, ნაცნობებს, სხვისი ლექსი წაგვიკითხა, რასაკვირველია კიდევ ამ გულმავიწყობის გამო.

მომაგონდა ისიც, რომ ერთხელ სათაყვანებელმა მგოსანმა სწორედ ამ გულმავიწყობის გადამკიდე მთელი თბილისი უქუდოთ მოიარა.

მომაგონდა აგრეთვე ისიც რომ საკმაო რიცხვს ამ ლექსებისას, თვით მგოსანი დაატარებდა ჯიბით, ნაცნობ-უცნობთა შორის გასავრცელებლად.

ვინ მოსთვლის კიდევ რა არ მომაგონდა მაგრამ, რადგან ერთ გარკვეულ აზრს ვერ დავადექი, **ბაქო აღსტაფის შუა რკ. გზ. ყველა მოსამსახურეთა დავალებით**, გადავწყვიტე თვით მგოსანს ვხლებოდი და ამ მიზნით დავუკაკუნე კიდეც იმ სახლის კარებს, რომელსაც ერთ დროს ქართველი ერი „ვარდენისოული“ სახლს დაარქმევს.

— მობრძანდით, მობრძანდით, წამოიძახა მგოსანმა, სწრაფად ზეზე წამოიჭრა ორივე ხელები ჩამეჭიდა, მიმიყვანა და რბილ სავარძელში ჩამსვა. სხვა როგორ გიკითხო, როგორ, მეგობარო თომა თუ... თუ.... მთე მგონი ა?? წარმოიდგინე სახელიც კი....

— მადლობას გწირავ, მგოსანო, ყურადღებისთვის მიგრამ ჩემი სახელი რომ დაგვიწყნიათ ეს კი აშკარაა, მე კი ...

— დიახ.. დიახ კიმოთე.. კიმოთე აბა როგორ დამავიწყდა?! კიმოთეს ლეღვი მაინც რალა ოხრობამ დამავიწყა?! გამაწყვეტინა მგოსანმა და თავის ლვთაებრივი თვალები იქვე დახორავებულ ძველის ძველ ჯერ კიდევ დაუჭრელ წიგნებს მიაპყრო....

ის იყო პირი გავაღე, მინდოდა მეთქვა რომ ჩემი სახელი კიმოთე კი არა კოტეა მეთქი, რომ მგოსანმა კვლავ გამაწყვეტინა,

— ოხხხ... რომ იცოდე მათ... კიმოთე რა ვლახია ჩემი მდგომარეობა ამ გულმავიწყობის გამიკიდე.

ხშირია ძმაო, ძრიელ ხშირი ისეთი შემთხვევები რომ მთელი კვირაობით საკმლის ქამაც კი მავიწყდება, საკმელს ჯანი გავარჯნია, შენ კარგად იცი ჩემო კირილე, რომ ჩემი სასმელ საკმელი პოეზია და ქართველი ხალხის სამსახურია, მაგრამ უბედურებაც იმაშია რომ ეს რჯულზე ხელადებული გულმავიწყობა, მთელი თავისი საშინელებით სწორედ აქ იჩენს ხოლმე თავს: აი მაგალითად წუხელის რა შემემთხვა:

გათენება ჯერ კიდევ შორს იყო, რომ საშინელმა წერის სურვილმა გამომღვიძა. შენ ჩემო თედორავ, შეიძლება არც იცოდე მუზის თვისებები. ის ოხერი შეიძლება მაშვინ შეგვარდეს თავში, როდესაც მოსვენებას გინდა მიეცე. კარგია, ვისაც შეუძლია იქვე ჩაჯდეს და ლექსი ან დრამა დაწეროს, მაგრამ რა ქნას იმ პოეტმა, რომელსაც არც თავი და არც კალამი არ ემორჩილება, თუ სადმე ზღვის პირად ან და უდრან ტყეში არ იმყოფება??..

რაღას ვიზამდი! წამოვდექი და მოვუსვი ამ შუალამისას ზღვისაკენ, გავეწართხე მიწაზე, მოვისვი ჯიბეზე ხელი, მაგრამ რას ნახავ, კარანდაში სადაა. დამწუხრებული მოვედი სახლში, ვეცი სამწერლო იარაღს, მაგრამ დახე ამ ახალ უბედურებას, აქამბამდე თავს ვიმტერევ და ველარ მოვიგონე რის დაწერაც მინდოდა.

კაცო! ადამიანო! მე ვიცი ამის მიზეზი ისაა, რომ ჭერ ქვეშ ვიმყოფები, მაგრამ ღვთის გულის თვის მიპასუხე, ცერცეტაძე, ბოლოკაძე, ლაყაბშვილი, კუცა და სხვა ქუთათური სახელოვანი პოეტები, ხომ სულ კაბინეტებში სწერენ ლექსებს???

რატომ მე გამოვედი მაინც და მაინც ასეთი უბედური?!

ისიც საფიქრალია, რომ თუ ღმერთმა ქნა და

*) აკაკის გარდაცვალების გამო.

**) იხ. გაზეთ თემის განცხადება 1911 წელი.

ნადირებს გადვურჩი ამ ტყე ტყე სიარულის დროს, სადმე გავცოდდები და ულოროვოთ დავხუჭავ თვალებს?

— თვლების დახუჭვისგან ღმერთმა დაგიფაროსთ, დიდო მგოსანო, აბა ასე როგორ მოიძულებს საქართველოს მუდამ მფარველი წმინდა ნინო —მივუგე მე.

— ეეეე... დავნებებოთ თავი მაგაზე ლაპარაკს ჩემო თეოფილე,—წამოიძახა მგოსანმა როდესაც ტირილით გული იჯერა და ერთი ისეთი დაასლოკინა რომ გული დამითუთქა.

— ისა სჯობს თუ რამე იცი ახალი, სთქვა.

— ახალი აბა რა უნდა მოგახსენო, რომ თქვენი ყურადღების ღირსი იყოს! ხოლო რაც დღეს აღელვებს ქართველ ერს...

— რა აღელვებს ქართველ ერს, არ ვიცი?!

— აი, თქვენი უკანასკნელი ლექსის გარშემო ატეხილი აურ ზაური.

— არასფერი არ ვიცი!!

— ნუ თუ დაგავიწყდათ მგოსანო, თქვენ რომ ლექსი დასწერეთ აკაკის გარდაცვალების გამო.

— ადამიანო, გარკვევით სთქვი... რა ლექსი? რომელი აკაკის შესახებ დავწერე მე ლექსი??!

— აკაკი წერეთლის.

— რას ამბობ! ხომ არ გაგიჟდი!!! აკაკი ჯერ რამ მოკლა!!! შემყვირა მგოსანმა.

— აბა მაგას რას ბრძანებთ დიდო მგოსანო!! რასაკვირველია მოკვდა, ნუ თუ ის მაინც აღარ გახსოვთ რომ განსვენებულის ქელეხში კალმახის ხერხემლის ძვალმა კინღიამ დაგახჩოთ?!?

— ააა. აკაკი... აკაკი.. დიახ.. დიახ აკაკი ჩემი ცოლის ბიძა, უკაცრავად ბიძა კი არა ბებიის... მამის... დის წული, მოკვდა... დიახ მოკვდა და მე მის შესახებ იქვე სტამბაში, ნაჩქარევად ლექსიც დავწერე.. მერე რა?

— დიახ... დიახ... ამ ლექსის შესახებ მინდა ცოტა რამ მოგახსენო და გთხოვ მომისმინო.

— თუ ამ ლექსის გამოცემა გსურთ და პირობების გასაგებად მოსულხართ, მოგახსენებ რომ ეს ლექსი ჯერ დაწერილი არ მქონდა, ისე მივანიჭე გამოცემის უფლება მიხა გაჩეჩილაძეს.

— საყვარელო მგოსანო! ჩემი აქ მოსვლის მიზანია, მთელი ქართველი ერის სახელით გთხოვო გაგვაგებინო: „თქვენი ნებართვით არის თუ არა, ამ ლექსებით მატარებლებში და სადგურებში გამართული ვაჭრობა“?

— ჩემი ნებართვით?!! არა და ათას ჯერ არა. მე ჩემო ძმია, ჩემი ნაწარმოებებით რომ მევაჭრა მგონი ახლა მილიარდების პატრონი ვიქნებოდი.

— უთუოდ მოიპარეს იმ შეჩვენებულებმა,—წავილაპარაკე მე რომ, კარებში ლექსებით მოვაჭრე კონდუქტორმა შემოყო თავი და დაიძახა:

— ინებეთ გასპადინ ნაჩალნიკ, გუშინ ცოტა ნაკლები ვაჭრობა იყო და ცხრა შაურის გროში ფული ჩაუთვალა მგოსანს ხელში.

— ეს რა ფულია ბიჭო?!! მრისხანეთ შესძახა მგოსანმა.

— თქვენი ლექსების გასპადინ ნაჩალნიკ, თქვენ რომ გადმომეცით..

— რა ქვიაა... გასა... ააა... ხედავთ?! ზნაჩიტ ჩემი ნება-რთვით ყოფილა... მე კი მეგონა რომ... არა... იცი რა გითხრა ჩემო ბიძია! ოღონდ თავს ნუ დამიკარგავთ და მოგება ღმერთმა შენ მოგახმაროს... ახლა ქაღალდი უფრო ძვირი ღირს ვინემ რომელიმე ლექსი ან დრამა.. თითო ცალი მაგ ლექსისა მე თითონ ოთხი კაპიკი მიზის... რომ გაყიდო ჩემო ბ ძია, ყოველ ლექსზე 1 კაპიკი შენი იყოს.. —შენზე კიდევ რამდენი ითვლება? შეეკითხა მგოსანი და ცხრა კაპიკი ჩაუზრიალა.

— ჩემზე კიდ... ჩემო ბატონო ითვლება ცხრაასი ცალი, უპასუხა კონდუქტორმა

— კეთილი... წადი და ეცადე

— აი, ძმაო ერასტი, როგორც დაინახე თურმე ჩემი ნებართვით ყოფილა, მაგრამ ღმერთია მოწამე არა მოგების თვალსაზრისით, არამედ მხოლოდ იმ ხარჯის ასანაზღაურებლად, რომელიც ამ ლექსის ფურცლებათ გამოცემამ გამოიწვია და გთხოვ ასევე გადასცე ქართველ ერს.

სიამოვნებით ვასრულებ მგოსნის თხოვნას.

მწვანეუვავილელი.

უოველდღიური სატიტ. ფოლიტიკო, სამეცნიერო და სალიტერატურო გაზეთი

„თანამედროვე აზრი“

ფასი წლით 7 მ. ნახევ. წლ. 4 მ. 1 თვით 90 კ.
ცალკე № 5 კ.

ადრესი: ფულის და წერილების გამოსაგზავნი; Тифлисъ почт. ящ 199 Евгенію Илларіоновичу Урушадзе.
კანტორა: თფილისი, ბარონის ქ. № 15

უოველდღიური სალიტ. და სალიტ. გაზეთი

„სახალხო ფურცელი“

ფასი წელიწადში 8 მ. 50 კ. ნახევ. წლ. 4 მ. 5 კ.
3 თვ. 2 მ 25 კ. 1 თ. 75 კ. ცალკე № 5 კ.
ადრესი: Тифлисъ, Газ. „Сахалхо Пурцели“ почт. ящ. 190

სალიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„თ ე მ ი“

გაზეთი გამოდის ორშაბათობით
ფასი: წლით 2 მ. 50 კ. ნახევ. წლ. 1 მ. 25 კ.
ცალკე № 5 კ.
ადრესი: Тифлисъ, Ольгинская ул. № 4

24 მაისიდან თბილისში გამოვა ნაცვლად ჟურნალ „კლდისა“ ეროვნულ-დღიური გაზეთი

„საქართველო“

ფასი წლის დამლევამდე 5 მანეთი „კლდის“ ხელის მომწერთ, რომელთაც მთელი წლის ფული აქვთ გადახდილი, გაზეთი გაეგზავნებათ 1 მკათათვემდე.

ადრესი: Тифлисъ, Московская ул. № 4.

რეოაქტორ-გამომცემელი

სანდრო შანშიაშვილი.

ეროვნულ-კერძოული სათეატრო და სალიტერატურო ჟურნალი

„თეატრი და ცხოვრება“

ფასი: წლით 5 მ. ნახ. წლ. 3 მ. ცალკე № 10 კ.

ადრესი: Тифлисъ, Ред. „Театри да Цховреба“ Іосифу Имедашвили

ეროვნულ თვიური სალიტერატურო ნახატებიანი ჟურნალი

„ჯეჯილი“

მცირე წლოვანთათვის და მოზრდილთათვის

ფასი: წლით 5 მ. ნახ. წლ. 3 მ. ცალკე № 40 კ.

ადრესი: Тифлисъ, ред, Журнала „Джеджили“ Артиллерійская ул. № 5.

დასურათებული სალიტერატურო ჟურნალი

„ნაკადული“

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ

24 წიგნი ნაკადულისა მცირე წლოვანთათვის | 12 წიგნი ნაკადულისა მოზრდილთათვის

ფასი: ორივე გამოცემისა წლით 5 მ. ნახ. წლ. 3 მ. ცალ-ცალკე მცირე წლოვანთათვის 24 წ. 3 მ. მოზრდილთათვის 12 წ. 3 მ.

ადრესი: Тифлисъ, Ред. „Накадули“ Голов. просп. № 8

გოლოვინის პროსპექტისა და სამხედრო ქუჩის კუთხეში

გაიხსნა ახალი აფთიაქი ვარლამ ახვლედიანისა.

---

1 მაისიდან ქალაქ თფილისში გაიხსნა ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„განათლება“

ჯერ-ჯერობით აგენტებს გაეგზავნება შემდეგი გაზეთები: „თანამედროვე აზრი“, „ეშმაკის მთრახი“, „თემი“, „თეატრი და ცხოვრება“, ქუთათური „ახალი ცვალი“, „ყვავსსკოე სლოვო“, „ობილისის ლისტოკი“, „ორიზონტი“, „მშაკი“ და „ხათაბალა“.

აგენტები ვალდებულია მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდა-წინ გადაიხადონ. წინაღმეგ შეკრებვაში გაზეთები არ გაეგზავნებათ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт.-ящ. № 21, Сильвестру Р. Таварткиладзе.

კანტორის ადრესი: ბარონის ქუჩა, № 15.

ქალაქ თფილისში

გამოდის ყოველ-კვირეული იუმორისტული გამოცემა

ეშმაკის მათრახი

ჟურნალის სამხატვრო და სალიტერატურო მხარეს განაგებენ ეშმაკი და თაგუნა,
ხოლო გამოცემის საქმეს ა. გ. ბუკია.

ჟურნალის ფასი 12 თვით 5 მ. ✦ 6 თვით 3 მ. ✦ 3 თვით 1 მ. 50 კ. ✦ 1 თვით 50 კ.

„ეშმაკის მათრახში“ დაიბეჭდება მ ხ ო ლ ო დ იუმორისტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამოცანები, ნაკვესები და სხვა.

✦ ჟუნალში დაიბეჭდება საერთაშორისო ომის ილიუსტრაციები. ✦

რედაქცია სთხოვს ყველა თანამშრომლებს [illegible] გამოგზავნონ

ამ ადრესით:

Тифлисъ *)

С. Р. Таварткиладзе.
Баронская 15,
Почтов. ящ. № 12.

(ეშმაკის მათრახისათვის)

*) ეს ადგილი კონვერტზე მარკისათვის არის დანიშნული და გულმავიწყებს შევაგონებთ, რომ
✦ უმარკო წერილებს რედაქცია არ დაიხსნის ✦

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გაუმამლარი

სიკვდილი. ნეტაგ არა კმარა?!

ნებადართულია სამხ. ცენზ. სტამბა ამხ. „შრომა“. რედაქტორ-გამომც. თ. ბოლქვაძე